Autor Guste Santini
Utorak, 11 Prosinac 2001 22:53

«STRANI LANCI RADIT ĆE U HRVATSKOJ BEZ MARŽE DOK NE UNIŠTE DOMAĆU TRGOVINU, A ONDA ĆE JE ONI DIKTIRATI» naslov je intervjua Ivice Todorića.

Problemi privredne strukture i restrukturiranja iste tek se povremeno nađu na naslovnim stranicama i u žiži zanimanja šire javnosti. Tek internacionalizacija zadnje velike hrvatske banke ili intervju vlasnika «Agrokora» uzbudi na trenutak javnost i građani postave poneko pitanje. Ali kako se u Hrvatskoj ništa ne mjenja to će i ovaj intervju ostati bez odjeka. Bilo bi odista čudo da tako ne bude. Ipak, priča koju je ispričao Ivica Todorić nije od jučer. Slične priče je moguće čuti kada su u pitanju banke kojima će se pridružiti i osiguravateljna industrija. Finale, dakle, konac priče, bit će internacionalizacija kanala prodaje.

U osnovi sve je započelo internacionalizacijom financijske industrije o čemu sam nebrojno puta pisao u knjigama, časopisima i na ovim stranicama. Tome valja pridodati i moje izjave u intervjuima koje čitalac, također, može naći na ovim stranicama.

Svaka tvrtka ima svoje fiksne i varijabilne troškove. Isto vrijedi i za poslovne banke. I upravo mogućnost «ignoriranja» troškova povećava konkurentnu sposobnost poslovnih banaka. Njihov dolazak je popraćen velikim očekivanjima kako će se smanjiti kamatne stope. To se nije dogodilo jer se nije moglo dogoditi. Zašto bi strane banke svoju konkurentnu prednost definirale smanjenjem kamatnih stopa? One nisu želile biti price leaderi i ostvarivali su primjeren profit, s jedne strane, i, s druge strane, dramatično su povećavali svoju participaciju na tržištu. «ABCDE-a» samo je procese dinamizirala. U istom je pravcu djelovao odnos vjerovnika i dužnika. Danas u Hrvatskoj nema značajnije nacionalne poslovne banke. Moguća politika marginalnih troškova strukturu čini oligoponom i dražava, uključivši centaralnu banku, je nemoćna.

Sličan scenarij očekujem i u širenju inozemnih trgovačkih lanaca. Oni su odista moćni jer im se godišnji promet mjeri u iznosima koji su približni cjelokupnom domaćem društvenom bruto proizvodu! Drugim rječima inozemni lanci su moćniji od hrvatske države i oni će u potpunosti determinirati trgovačke kanale a to znači i robu koja će se prodavati u tim prodavaonicama. Već je javnost informirana da se naplaćuje «ulaznica na policu». Ima li se u vidu inferiornost domaće privredne strukture jasno je da će domaći proizvodi nestati sa polica. Početak priće je šetnja, od Trga bana Jelačića do Britanskog trga, i inventura koliko je prodavaonica u vlasništvu stranih a koliko domaćih tvrtki. O tome je na ovim stranicama također ukazivano sa upozorenjem mogućih učinaka te i takve politike. To se nije čulo kao obično.

Prema tome, inozemne trgovačke tvrtke će smanjivati prodajnu cjenu upravo toliko koliko je potrebno kako bi što prije zavladale tržištem. One neće morati raditi bez marže ikao objektivno mogu prodavati robu i ispod nabavne cjene. To je realnost u kojoj živimo. Priča o tržištu je samo priča na što je ukazivao i otac ekonomije Adam Smith. Laissez faire je priča za ovisne zemlje i razvijeni koji propovjedaju tržišnu utakmicu to čine jer time jačaju svoju nadmoćnost (Njemačka je svojevremeno na te izazove odgovorila protekcionizmom a azijski tigrovi intervencionizmom) i ubrzano polariziraju svijet na razvijene i nerazvijene pri čemu nerazvijeni i ovako definiranim odnosima nemaju ama baš nikakvih šansi.

Autor Guste Santini
Utorak, 11 Prosinac 2001 22:53

Izlazak iz začaranog kruga siromaštva je sve skuplje što je zemlja siormašnija. Kada se uzme u obzir da smo najveći dio obiteljskog srebra rasprodali. Kada se uzme u obzir da smo zadužni do nivoa ovisnosti o stranim financijskim institucijama. Kada se uzem u obzir da nemamo relevantne nacionalne financijske a ubrzo ni trgovačke tvrtke tada mora biti jasno da bi eventualne promjene bile bolne što političari ne žele čuti. Život od četiri godine koliko traje od izbora do izbora isuviše je kratko da bi se pobjednici na izborima izložili rizicima koje sa sobom nose potrebne promjene.